

PATRONAT HONOROWY

SZEFA URZĘDU DO SPRAW
KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH
JANA JÓZEFA KASPRZYKA

Szydłowiec, dnia 30 grudnia 2018 roku

Szanowni Państwo!

Obchody 156. rocznicy wybuchu powstania styczniowego rozpoczną się w dniu 18 stycznia 2019 roku w Szydłowcu.

XIII Marsz Szlakiem Powstańców Styczniowych 1863R Szydłowiec - Sadek -Kierz Niedźwiedzi - Zbijów Mały - Mirzec - Wąchock (18-20.01.2019) wkracza w decydujący moment przygotowań.

Nasza Inicjatywa uzyskała Patronat Honorowy Szefa Urzędu Do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych Jana Józefa Kasprzyka.

Pragnę gorąco poinformować, że uroczyste obchody 156. rocznicy wybuchu powstania styczniowego i XIII Marszu uzyskały rangę Organizatorów, którymi są, powiaty: Radomski, Szydłowiecki, Skarżyski i Starachowicki, miasta: Skarżysko-Kamienna i Starachowice, gminy: Szydłowiec, Jastrząb, Wierzbica, Mirów, Skarżysko Kościelne, Mirzec i Wąchock, Związków, Fundacji i Stowarzyszeń: Związek Oficerów Rezerwy RP, Fundacja Niezłomni im. Zygmunta Szendzielarza „Łupaszki” oraz Stowarzyszenie Szaniec 1863. Patronat medialny objęli: Echo Dnia, Dwu Tygodnik Szydłowiecki i Radio Plus Radom.

Inauguracja rozpocznie się w dniu 18 stycznia 2019 roku w Szydłowcu, by uczcić pamięcią miejsca Bohaterskich Powstańców Styczniowych, a strzelecki marsz szlakiem walk powstańczych będzie przykładem krzewienia patriotyzmu i przypomnieniem o męstwie naszych przodków walczących z Rosją o wolność Ojczyzny.

W trakcie marszu zostanie przeprowadzony konkurs historyczny w formie testu. Przewidziano w konkursie 20 pytań o różnej skali ocen. Pytania zostaną przesłane do zainteresowanych Szkół. W sprawie konkursu zostało przygotowanych ponad 200 pytań. Konkurs skierowany jest do uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych oraz uczestników marszu. Wspólnie Organizatorzy przygotowali wiele nagród i wyróżnień dla uczestników konkursu.

Zawody strzeleckie z broni sportowej zostaną przeprowadzone dla 40 śmiałków na terenie szkoły w Sadku jako drużynowe i indywidualne. Dla najlepszych, również przewidziano atrakcyjne nagrody oraz wyróżnienia.

Uczestnicy, to głównie dzieci i młodzież szkolna: strzelcy, orlęta, piłsudczycy, harcerze, strażacy i żołnierze, wszyscy – świadomi swej przeszłości i pochodzenia, pełnowartościowi ochotnicy umocowani w polskości – gotowi by służyć Ojczyźnie.

I. Rys Historyczny

Marian Langiewicz został wyznaczony przez Komitet Centralny Narodowy na naczelnika wojennego województwa sandomierskiego. Płk Marian Melchior Langiewicz przybył z zagranicy na ziemię sandomierską w początkach stycznia 1863 roku. W Radomiu w trakcie narady wytypowano 8 miejscowości, na które zaplanowano dokonać ataku, tam mieściły się tzw. mniejsze garnizony wojsk rosyjskich: Białaczów, Bodzentyn, Iłża, Jedlnia, Łagów, Opatów, Kozienice i Szydłowiec.

W noc styczniową napadu dokonano jedynie na 3 garnizony: Bodzentyn, Jedlnia i Szydłowiec. Na Bodzentyn atak poprowadzili bracia Dawidowiczowie z Suchedniowa. Na Jedlnię Narcyz Figetti z pierwszym oddziałem z Radomia. Na Szydłowiec, zaś sam Langiewicz.

Naczelnik wyznaczył 3 punkty zborne: Jastrząb, Szydłówek i najważniejszy Sadek. Szydłowiec stać się miał, punktem lokalizacji późniejszego ataku sił powstańczych i uderzeniowych na miasto Radom, gdzie mieścił się tzw. „garnizon większy”.

Naczelnik dysponował w Szydłowcu siłami około 300-400 ochotników. Podzielił oddział na 3 grupy. Pierwszą, dowodził kapitan August Jasiński, któremu przypadł atak na rotę żołnierzy rosyjskich rozlokowanych w domach na rynku katolickim. Drugą, Langiewicz wraz z ludźmi przybyłymi z Radomia, których przyprowadził Korycki oni mieli zająć koszary od strony Kielc. Trzecią dowodził inż. Bernard Klimaszewski z ludźmi przybyłymi z Suchedniowa, oni mieli zająć magazyn wojskowy. W Szydłowcu stacjonowały 2 kompanie (roty) pułku mohylewskiego w sumie 400 żołnierzy pod dowództwem mjr Rüdigera. Niestety, nie udało się przeprowadzić ataku z zaskoczenia. Stało się to za sprawą Żydów z Jastrzębia (Mendel Konowecki i Abram Lubelski), którzy otrzymali po 40 rs. nagrody za uprzedzenie o napadzie. Powstańcy atakując miasto nie opanowali magazynu z bronią i „efektami” wojskowymi. Uznali się zwycięzcami, oszołomieni pierwszym ogniem bojowym zaczęli fetować swój chrzest bojowy i szukać odprężenia w licznych żydowskich wyszynkach. Nieprzyjaciela ani nie zniszczono, ani nie rozbito, przy tym nie przestrzegano zasad konspiracji oraz nie ubezpieczono się. Lekkomysłnie stracono owoce zwycięstwa.

Formując oddziały i wyznaczając dowódców nie przypuszczał Langiewicz, że spóźnione przybycie na punkty koncentracji pod Szydłowcem fatalnie zaciąży nad wynikiem całej akcji. W Jastrzębiu nierozważna konspiracja Wiśniewskiego, tam zgromadzeni z okolicznych miejscowości od godzin południowych manifestując swoją siłę do powstania się sposobili. W kościele wysłuchali modlitwy za pomyślność Ojczyzny, potem śpiewali hymny patriotyczne i dziarskie. Uderzenie na Szydłowiec było zaplanowane na godzinę 24.00 dnia 22/23 stycznia. Naczelnik Langiewicz uderzył na Szydłowiec dopiero o godzinie 2,00, a w tym czasie przekazano donos. Tymczasem mjr Rüdiger nie marnował szansy i o godzinie 7,00 zaatakował miasto. Atak przyniósł mu całkowity sukces. Powstańcy zostali rozbici.

Z rąk carskich żołnierzy zamordowanych zostało 36 mieszczan za okazaną pomoc powstańcom. Jeńców, jak podał „Żurnał wojennych diestwii” rosjanie wzięli podobno około 70, przyznając się do własnych strat 4 zabitych, 10 rannych i tyluż zaginionych. Między tymi jeńcami było 40 powstańców i 30 mieszczan z Szydłowca. Zwycięzcy nie oszczędzili nawet starego proboszcza Aleksandra Malanowicza, którego pobitego nahajkami przywiązali do kibitki i popędzili wraz z jeńcami do Radomia. Nie zrealizowawszy koncepcji koncentracji sił w Szydłowcu, Langiewicz z niewielką grupą najdzielniejszych wiarusów podążył do Wąchocka, gdzie była wyznaczona zapasowa koncentracja wojsk powstańczych.

II. Cel marszu

1. Poznawanie historii Polski na podstawie zrywów wolnościowych, tj. powstanie styczniowe.
2. Wychowanie dzieci, młodzieży oraz dorosłych w duchu patriotycznym w oparciu o hasło BÓG – HONOR – OJCZYŻNA.
3. Formowanie wzorowych postaw obywatelskich i wyrabianie umiejętności zdyscyplinowanego życia.
4. Poszerzanie wiedzy z zakresu wojskowości przykład: Powstanie Styczniowe.
5. Propagowanie Obronności Państwa oraz ich popularyzowanie prospołeczne.

III. Założenia programowe marszu

Zapoznanie uczestników marszu z przyczynami wybuchu i przebiegiem Powstania Styczniowego, jego Dyktatorami i Dowódcami, przebiegiem bitew, losami powstańców, ich rodzin i majątku.

1. Uczestnictwo w marszu odbywać się będzie na płaszczyznach: edukacyjno wychowawczej, patriotyczno-obywatelskiej, sportowo-obronnej.
2. Metody pracy tj. elementy wykładu, dyskusja, scenki historyczne.
3. Formy pracy: grupowa, indywidualna.
4. Ewaluacja:
  - sprawdzenie realizacji programu marszu na podstawie udziału i zachowań uczestników;
  - stan zaangażowania i dyscypliny, stan świadomości, odpowiedzialności i aktywności;
  - osobista umiejętność krytycznego spojrzenia na wykonanie zadania.

IV Przebieg i sposób realizacji marszu

1. Marsz odbywa się w oparciu o Regulamin Marszu, który jest podstawą prowadzenia wszelkich działań organizacyjnych podejmowanych w czasie jego trwania.
2. Realizacja marszu odbywa się na historycznej trasie działań płk Mariana Langiewicza z Szydłowca przez Kierz Niedźwiedzi, Mirzec do Wąchocka.
3. Przebieg i zabezpieczenie marszu.
  - marsz odbywa się w zwartej kolumnie marszowej;
  - kolumna może tworzyć 10 osobowe grupy ze względów na bezpieczeństwo lub wg potrzeb i uzgodnień;
  - trasa marszu została uzgodniona.
4. Bazę noclegową zapewnia organizator, do niego należy również, przygotowanie pomieszczeń noclegowych.
5. Uczestnicy marszu zobowiązani są do przestrzegania porządku w miejscach pobytu i noclegu oraz zadbanie o użyzione mienie.
6. Wyżywienie uczestnikom zapewniają organizatorzy: w piątek kolację, w sobotę cztery gorące posiłki, w niedzielę śniadanie oraz obiad w Wąchocku.
7. Organizator zapewnia uczestnikom ubezpieczenie i nieodpłatny transport bagaży na trasie Szydłowiec-Wąchock oraz powrót do Skarżyska Kamiennej autokarem.

Dane do kontaktu:

Komendant Marszu st. insp. ZS Roman BUREK
ul. Książek Stary 59, 26-500 Szydłowiec
tel: 604219765, e-mail: romanburek@op.pl